

Грицюк Ірина Михайлівна — кандидат психологічних наук, доцент кафедри практичної психології та безпеки життєдіяльності Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки, м. Луцьк.

УДК 159.922.6 : 159.923.2

Донець О.І.

ОСОБЛИВОСТІ СПРИЙНЯТТЯ ВЛАСНОГО ТІЛА У ЖІНОК В ЮНАЦЬКОМУ ВІЦІ

У статті представлено результати дослідження особливостей сприйняття образу тіла у жінок в юнацькому віці. Проаналізовано зв'язок гендерної ідентичності та тілесного самосприйняття жінок. Визначено перелік ситуацій, які провокують негативні переживання стосовно власного тіла у жінок в юнацькому віці. Визначено роль ваги у самосприйнятті образу тіла. Джерел – 16.

Ключові слова: самосприйняття, образ тіла, гендерна ідентичність, ІМТ, жінки, юнацький вік.

Постановка проблеми. Людина як соціальний суб'єкт формується у процесі виконання різноманітних соціальних ролей, у рамках різних соціальних груп, шляхом розширення соціальних зв'язків зі світом у процесах спілкування та взаємодії. У процесі конструювання суб'єктом соціального світу він створює його образ, частиною якого є уявлення про себе як про певну його частину. Гендерні настанови значною мірою регулюють людське життя, скеровуючи особистість на шляху до її самоздійснення, самореалізації, самотворення.

На сучасному етапі розвитку українського суспільства, не зважаючи на декларовані принципи гендерної рівності, традиційні гендерні уявлення про ролі, шляхи реалізації та якості жінок і чоловіків залишаються широко поширеними та вживаними. Ці гендерні уявлення (приписи) активно ретранслюються як окремими членами суспільства, так і засобами мас-медіа. Найбільш незахищеними від цього впливу виявляються молоді люди, які знаходяться в процесі випрацювання у себе ідентичності, в тому рахунку гендерної.

Юнки та юнаки, намагаючись наслідувати схвалені суспільством приклади «жіночої» та «чоловічої» поведінки, можуть стикнутися з рядом перепон на своєму шляху, що у свою чергу може призвести до підвищення рівня тривоги та негативних переживань стосовно власного «Я», відповідності своїй статевій групі, спровокувати ризиковану поведінку тощо.

Одним з визначних аспектів юнацького самосприйняття є його тілесний аспект, особливо для представниць жіночої статі. Традиційно, зовнішність жінки сприймається як одна з найбільших її цінностей, своєрідна валюта, яку можна обміняти шляхом шлюбу на вищий соціальний статус. Таке уявлення не лише призводить до формування надціннісної орієнтації на власну зовнішність у жінок, а й демонструє, що суспільство обмежує шляхи самореалізації жінки, об'єктивізує її.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема гендерних особливостей самосприйняття особистості є предметом багатьох досліджень, зокрема соціально-психологічних.

Значна кількість дослідників вказує на залежність самосприйняття особистості від її статевої належності. С. Дейлі зазначає, що, дорослішаючи, дівчатка втрачають самоповагу. А. Фейнгольд за результатами понад 130 досліджень, проведених у дев'яти країнах, робить висновок, що в підлітковому періоді вища самооцінка спостерігається у дівчаток, у юності та дорослості – у чоловіків [14]. Вочевидь, набуваючи з віком нових ролей та засвоюючи норми та правила, що висуваються до представників різних статей, і відбувається зміна самосприйняття.

Отже, традиційно проблему самосприйняття представників різних статей дослідники розглядають крізь призму гендерних настанов, прийнятих гендерних ролей, поширених у суспільстві.

Як засвідчують дослідження Т. Говорун, у змісті навчання та виховання в середніх навчальних закладах значною мірою постулюються сексистські погляди на різні суспільні завдання чоловіків і жінок, на обмеження їхніх функцій певними сферами життєдіяльності людини [4]. Для жіночої статі вони перебувають переважно у площині виховання дітей, плекання родинного затишку, служіння чоловікові, для чоловіків – суспільної праці, політики, професійних здобутків, кар'єри, забезпечення сім'ї тощо [3]. Так, у шкільних підручниках майже не представлені жінки-вчені, навіть ті, які здобули світове визнання [4], а жіночі та чоловічі ролі, якими оперують ЗМІ в більшості випадків, сильно стереотипізовані. Наприклад, у рекламних роликах чоловік – завжди професіонал, зайнятий певною справою, яка зазвичай має ознаки боротьби, конкурування, тоді як жінка виконує роль призу, нагороди за цю боротьбу, її діяльність спрямована або лише на себе (в основі її активності є лише бажання бути поміченою чоловіками й жінками), або ж на виконання роботи в сімейному просторі (підтримку чистоти в будинку, створення сімейного затишку тощо) [13]. М. Пірен наголошує, що медіа не інформують людей належним чином щодо сутності чоловічо-жіночої взаємодії та статусу жінки, ігноруючи ідею рівності та партнерства, що призводить до викривлення уявлень про жіночий сценарій розвитку та самореалізації.

На основі аналізу досліджень самореалізації представників обох статей було виявлено, що активність жінок набуває відмінного від активності чоловіків характеру ще в юності. Згідно з результатами досліджень Е. Маккобі та К. Жаклін різні шляхи саореалізації можна простежити уже у поведінці підлітків: підлітки-хлопчики за допомогою активних дій намагаються підвищити свій соціальний статус у колективі, тоді як підлітки-дівчатка більше опікуються власною зовнішністю [15]. Встановлено також, що найуспішніші підлітки-хлопчики цікавляться найпривабливішими дівчатами, які прагнуть тим сподобатися. Така динаміка чоловічо-жіночих стосунків вочевидь зберігається у старшому віці, виявляється у бажанні жінок «успішно вийти заміж», прагненні таким чином підвищити власний соціальний статус, а у чоловіків – у більшій значущості зовнішності партнерки, ніж для жінок – зовнішності партнера [1, с. 308].

На надцінність самореалізації жінки у сфері сім'ї вказує багато дослідників. Так, М. Обозов визначає, що для розвитку особистості жінки дуже важлива побудова успішних інтимних, шлюбно-сімейних стосунків [8, с. 36].

Так, за результатами соціологічних опитувань, українці вважають материнство та заміжжя найбільш важливим критерієм життєвого успіху жінки, у той час як критерієм життєвого успіху чоловіка визначають його здатність бути господарем своєї долі [10, с. 102].

Фіксованість жіночої ролі на «сімейному» плані буття, необхідність пошуку партнера вочевидь призводить до зростання орієнтованості на власну зовнішність серед жінок, а їх більша залежність від думок оточення щодо самооцінки та конформність – до прагнення слідувати суспільним настановам.

Тілесні характеристики на думку представників патріархальної культури є головним показником фемінінності (жіночності) [7, с. 219]. Так, наприклад, у експерименті Чейкена та Плинера, що передбачав оцінку характеристик жінок та чоловіків шляхом ознайомлення з їх щоденниками харчування, більш жіночними та привабливими були оцінені жінки, які їли невеличкими порціями, тоді як на оцінку якостей чоловіків розмір їх порцій не спричинив жодного впливу [6, с. 215]. Тіло жінки включається в семантику гендерних ролей і гендерного функціонування [12, с. 3]. Потреба виглядати «жіночною» здійснює надзвичайно сильний вплив на харчову поведінку жінок, тоді як «маскулінність» для чоловіків не виступає її детермінантою [6, с. 222]. На думку спеціалістів, негативний образ тіла може призводити до депресії та розладів харчової поведінки [5, с. 633]. Варто зазначити також, що енергійна боротьба за худорлявість є одним з трьох класичних симптомів нервової анорексії [11, с. 268], яка є найбільш поширеною саме серед представниць жіночої статі, зокрема юнацького віку.

Задоволеність власною зовнішністю має вікові особливості. У дівчаток підліткового віку структура задоволеності власною зовнішністю є недиференційованою – усі частини тіла мають однакове значення для самооцінки зовнішності. В структурі задоволеності власною зовнішністю дівчат 18-20 років найбільш значимими частинами тіла є оцінки обличчя, грудей, ніг, стегон, що свідчить про те, що самооцінка власної зовнішності для цього віку ґрунтується на параметрах еротичної привабливості. Чоловіча позитивна оцінка зовнішності жінки є важливим чинником формування оцінки задоволеності власною зовнішністю в жінок [12, с. 15]. Таким чином у свідомості і чоловіків, і жінок, жіноче тіло скоріше об'єктивізується та еротизується, тоді як щодо чоловічого тіла подібної тенденції не спостерігається. Схильність об'єктивізувати жіноче тіло характерна і для мас-медіа, які є рупором суспільних установок. Варто зазначити, що на думку В. Подороги, тіло набуває якостей об'єкту тоді, коли обмежується автономія дії його живих сил [9, с. 21]. Ситуація гендерної нерівності характеризується обмеженням прав і свобод жінок, відповідно, у суспільствах, для яких характерною є гендерна нерівність, поширеним і звичним буде прагнення для об'єктивізації жіночого тіла: різний соціальний статус жінок і чоловіків задає різне сприйняття та самосприйняття їх тілесності. На підтримку гіпотези про наявні тенденції до об'єктивізації жіночого тіла виступають і результати наукових досліджень: так, визначаючи маркери привабливості представників своєї статі, чоловіки поряд з характеристиками фігури вказують також і обличчя, тоді як жінки не вважають особливості свого обличчя тим, що визначає їх привабливість [16]. Увага чоловіків до їх зовнішності виявляється швидше у прагненні дотримуватися зовнішніх атрибутів статусу/вимог та контексту ситуації [2, с. 33], тоді як для жінок надважливими є власне фізичні характеристики (ноги, груди і т.і.).

Разом з тим, проблема тілесного самосприйняття сучасних українських жінок в юнацькому віці є недодастньо дослідженою, що і спривело до такої постановки **мети** нашої **статті** – дослідити особливості сприйняття образу тіла у жінок юнацького віку.

Виклад основного матеріалу і результатів дослідження. У дослідженні взяли участь 48 дівчат, віком від 17 до 21 року, студентки факультетів психології, міжнародної економіки і

суспільних наук та міжнародних відносин Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара.

Для дослідження особливостей сприйняття образу тіла жінками юнацького віку були використані наступні методики: 1) для визначення ставлення до власного тіла – опитувальник SIBID (адаптація Л.Т. Баранської, А. Є. Ткаченко, С.С. Татаурової) та опитувальник MBSRQ (Т.Ф. Кеш); 2) для виявлення впливу образу тіла на якість життя досліджуваних – опитувальник BIQLI (Т.Ф. Кеш); 3) для визначення особливостей гендерної ідентичності – опитувальник С. Бем.

Статистична обробка отриманих даних здійснювалася за допомогою пакета статистичних програм SPSS (версія 21.0), зокрема, для виявлення зв'язку між досліджуваними ознаками використовувалася г-коефіцієнт кореляції Пірсона, а для встановлення розбіжностей показників дослідження між групами досліджуваних – U-критерій Манна-Уїтні.

Особливості сприйняття власного тіла жінками юнацького віку були проаналізовані у взаємозв'язку з так званими об'єктивними показниками, до яких ми віднесли вагу досліджуваних та індекс маси тіла (вирахований за формулою: $I=m/h^2$, де m – це вага тіла в кілограмах, а h – зріст у метрах).

Серед ситуацій, які спричиняють негативне ставлення до власного тіла у жінок юнацького віку можна виокремити такі: коли хтось дивиться на ті частини їх тіла, які їм не подобаються (2,06 б.), коли юнки бачать себе на фотографіях чи у відеозапису (2,02 б.), коли вони роздумують як би хотіли виглядати (1,98 б.), коли у них поганий настрій (1,98 б.), коли хтось несхвально висловлюється щодо їх зовнішності (1,77 б.), коли оточуючі бачать їх до того, як вони привели себе до ладу (1,77 б.), коли юнки знаходяться у колі привабливих жінок (1,69 б.), коли вони дивляться на своє оголене тіло (1,6 б.), після ситного обіду (1,58 б.), коли вони встають на ваги (1,52 б.).

Найменш сповненими негативних переживань стосовно власного тіла виявилися такі ситуації як: в очікуванні чи під час сексуального контакту (0,77 б.), під час дозвола чи відпочинку (0,94 б.), на одинці з певною людиною (0,96 б.).

Жінки в юнацькому віці по різному оцінюють вплив образу тіла на якість життя. Так, 14,6% досліджуваних вважають, що образ їх тіла негативно впливає на відчуття їх самоцінності. 6,3% - на відчуття відповідності власній статі, 12,5% - на взаємодію з представниками своєї статі, 6,3% - на взаємодію з представниками протилежної статі, 16,7% - на відчуття при зустрічі з новими людьми, 12,5% - на відчуття на роботі чи в університеті; 8,3% - на стосунки з друзями; 12,5% - на стосунки з членами родини; 18,8% - на повсякденні емоції; 16,7% - на загальну задоволеність життям, 8,3% - на сприйнятті себе як прийняттого статевого партнера та задоволеність своїм сексуальним життям; 27,1% - на здатність контролювати якість та кількість їжі, а також контролювати свою вагу; 8,3% - на дії щодо підтримання фізичної форми; 6,4% - на бажання робити щось, щоб могло привернути увагу до їх зовнішності; 8,3% - на впевненість у повсякденному житті; 10,4% - на відчутті себе щасливою.

Аналізуючи показники гендерної ідентичності та їх вплив на тілесне самосприйняття жінок юнацького віку, зазначимо, що і фемінінність, і маскулінність здійснюють такий вплив.

Нами було виявлено, що показник фемінінності корелює з орієнтацією на зовнішність ($r=0,44$, $p<0,05$). Фемінінні жінки більшою мірою орієнтовані на традиційний сценарій розвитку жіночого буття, в якому найвизначнішим жіночим здобутком є побудова взаємин з

чоловіком, плекання сімейного затишку та материнство. Для реалізації цього сценарію досить логічним видається прагнення фемінінної жінки гарно виглядати, слідкувати за власною зовнішністю, адже традиційно вважається, що у гарних, красивих жінок шанси привернути увагу достойного (тобто успішного) чоловіка є вищими, аніж у жінок зі звичайною зовнішністю.

Встановлено наявність кореляції між показниками фемінінності та ситуативної незадоволеності власним тілом, зокрема у ситуаціях, коли хтось третій дивиться на ті частини тіла жінки, які їй самій не подобаються ($r=0,31$; $p\leq 0,05$), коли хтось несхвально висловлюється щодо зовнішності жінки ($r=0,29$; $p\leq 0,05$). Загалом ситуативна незадоволеність образом тіла у жінок в юнацькому віці корелює з занепокоєністю надлишковою вагою ($r=0,31$, $p<0,05$). Вважаємо, що одержані результати демонструють залежність фемінінних жінок від думки оточуючих, орієнтацію на них.

Отримані дані щодо високої орієнтації на власну зовнішність фемінінних жінок підтверджуються також зв'язком показника фемінінності та впливу образу тіла на різні сфери буття жінки юнацького віку. Так, висока фемінінність супроводжується підвищенням впливу образу тіла на відчуття самотності юнок ($r=0,29$; $p\leq 0,05$), на їх повсякденні емоції ($r=0,32$; $p\leq 0,05$), на загальну задоволеність життям ($r=0,4$; $p\leq 0,01$), зокрема сексуальним ($r=0,29$; $p\leq 0,05$), на відчуття себе щасливою ($r=0,45$; $p\leq 0,01$).

Маскуліність жінок юнацького віку корелює з впливом образу тіла на бажання здійснювати дії, які можуть привернути увагу до власної зовнішності ($r=0,43$; $p\leq 0,01$). Маскуліність зазвичай передбачає високий рівень впевненості в собі, високу самооцінку, активність тощо. Тож не дивно, що маскуліні юнки не відчувають негативного впливу образу тіла на власну активність, зокрема ту, яка може привернути увагу оточуючих до їх тілесних характеристик.

Виявлено існування зворотнього зв'язку між маскуліністю жінок юнацького віку та впливом образу тіла на їх відчуття себе щасливими ($r=-0,31$; $p\leq 0,05$). На нашу думку, та сама впевненість та висока самооцінка маскуліних жінок призводить до їх меншої орієнтації на поширені у суспільстві стереотипи щодо зовнішності як запоруки щастя жінки, хоча це питання вимагає більш детального вивчення.

Далі проаналізуємо вплив ваги жінки на її сприйняття власного тіла.

Встановлено, що вага жінок взаємопов'язана з оцінкою власної ваги ($r=0,67$, $p<0,01$). На перший погляд видається, що дані результати свідчать про адекватність самосприйняття власної ваги у жінок юнацького віку. Разом з тим, слід вказати на наступне: половина досліджуваних (52%) оцінюють свою вагу як надлишкову; жінки з меншим індексом ваги – недостатньою масою тіла ($U=44$, $p<0,01$) частіше оцінюють свою вагу, як нормальну, тоді як жінки з нормальною вагою схильні вважати, що у них наявна зайва вага. Вважаємо, що таким чином проявляється дія засвоєних за допомогою мас-медіа «норм» щодо зовнішнього вигляду сучасної жінки, модерновим ідеалом якої є дівчина з дефіцитом ваги з обкладинок модних журналів. Від так, худорлявість стає нормою, а нормальна статура і вага – аномальними, що і призводить до відчуття дискомфорту, а як наслідок і до можливого підвищення рівня тривоги у дівчат з нормальною вагою.

Згідно отриманих результатів встановлено, що вага досліджуваних жінок корелює з рівнем невдоволеності власним тілом ($r=0,45$, $p<0,01$): чим вищою є вага – тим меншою мірою жінки задоволені своїм тілом. Необхідно зазначити, що в 11 з 48 опитаних (23%) зафіксовано

дефіцит маси тіла, і лише одна з досліджуваних дівчат (2,1%) має надлишкову вагу (згідно розрахунків індексу маси тіла). Наявні дані дають змогу стверджувати, що у своїй самооцінці дівчата послуговуються стереотипними поглядами про ідеальну зовнішність жінки, що і призводить до негативного самосприйняття власного тіла, зокрема власної ваги.

Виявлено існування зв'язку між показниками ваги та впливу образу тіла на якість життя ($r=-0,28$, $p<0,05$). Відтак, жінки з меншою вагою схильні вважати, що їх тіло позитивно впливає на якість життя, а жінки з більшою вагою демонструють протилежну тенденцію – вважаючи вплив їхнього тіла на якість життя скоріше негативним.

Задоволеність параметрами тіла також корелює з вагою у дівчат ($r=-0,36$; $p<0,05$). Менша вага у жінок сприяє їх позитивному сприйняттю і загальній задоволеності параметрами свого тіла, а більша, навпаки, супроводжується нижчим рівнем задоволеності параметрами тіла або оцінками окремих параметрів.

Самооцінка зовнішності у жінок юнацького віку також пов'язана з вагою ($r=-0,48$, $p<0,01$). Менша вага супроводжується у дівчат відчуттям фізичної привабливості, задоволеності своїм зовнішнім виглядом. Дівчата з більшою вагою негативніше оцінюють свою зовнішність, вважають себе менш привабливими.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Таким чином, результати проведеного дослідження свідчать, що гендерна ідентичність жінок юнацького віку впливає на тілесне самосприйняття жінок: фемінінність юнок пов'язана з орієнтацією на власну зовнішність, ситуативною незадоволеністю власним тілом (зокрема в ситуаціях оцінки), прямим впливом тілесного самосприйняття на задоволеність життям, повсякденні емоції та самоцінність; і фемінінність, і маскуліність взаємодіють із впливом тілесного самосприйняття на відчуття щастя у жінок юнацького віку. Серед ситуацій, які призводять до виникнення негативних емоцій щодо власного тіла на першому місці знаходяться ті, що передбачають його оцінку. Вага є суттєвим чинником тілесного самосприйняття жінок в юнацькому віці: вага жінок пов'язана із невдоволеністю власним тілом, задоволеністю параметрами тіла, самосоцінкою зовнішності та якістю життям. Зафіксована тенденція до переоцінки власної ваги у жінок юнацького віку.

Перспективи подальших наукових пошуків вбачаємо в дослідженні динаміки тілесного самосприйняття жінок та чоловіків, особливостей сприйняття жінками і чоловіками тіла можливого партнера, гендерного аспекту впливу тілесного самосприйняття на задоволеність життям жінок і чоловіків.

Література

1. Бутовская М.Л. Язык тела : природа и культура (эволюционные и кросс-культурные основы невербальной коммуникации человека) / М.Л. Бутовская. – М. : Научный мир, 2004. – 440 с.
2. В тени тела / Под ред. Н. Нартовой, Е. Омельченко. – Ульяновск : Изд-во Ульяновского государственного ун-та, 2008. – 208 с.
3. Говорун Т.В. Гендерна психологія : Навчальний посібник / Т.В. Говорун, О.М. Кікінежді. – К. : Видавничий центр „Академія”, 2004. – 308 с.
4. [Говорун Т.В.](#) Соціалізація статі як фактор розвитку Я-концепції [Текст] : дис. ... д-ра психол. наук: 19.00.07 / Говорун Тамара Василівна. – К., 2002. – 409 с.
5. Крайг Г. Психологія розвитку / Г. Крайг. – СПб. : Питер, 2002. – 992 с.

6. Коннер М. Социальная психология пищи / Марк Коннер, Кристофер Дж. Армитейдж. – Х. : Гуманитарный Центр, 2012. – 264 с.
7. Ксенофонтова Н.А. Женская телесность, эмансипация чувств и свобода / Н.А. Ксенофонтова // Мужчина и женщина. Книга 3. Поиск идентичности. – М. : Институт Африки РАН, 2011. – С. 212-319.
8. Обозов Н.Н. Мужчина и женщина / Н.Н. Обозов. – СПб. : Б/И. – 1995. – 68 с.
9. Подорога В. Феноменология тела : Введение в философскую антропологию / В. Подорога. – М. : Ad Marginem, 1995. – 340 с.
10. Реалізація гендерної політики в управлінні освітою / За заг. ред. Н. Г. Протасової. – Запоріжжя : Друкарський світ, 2011. – 176 с.
11. Старшенбаум Г.В. Психосоматика и психотерапия : Исцеление души и тела / Г.В. Старшенбаум. – М. : Изд-во Института психотерапии, 2005. – 496 с.
12. Терещенко Н.Н. Статеворольова структура жіночої тілесної ідентичності : автореф. дис. канд. психол. наук : 19.00.01 / Н.Н. Терещенко. – Харків, 2003. – 19 с.
13. Юрчак А. Миф о настоящем мужчине и настоящей женщине в российской телевизионной рекламе / А. Юрчак // Семья, гендер, культура : Материалы междунар. конф. 1994 и 1995 гг. – М., 1997. – С. 389–399.
14. Feingold A. Gender differences in personality: a meta-analysis / A. Feingold // Psychological bulletin. – 1994. – V. 116. – № 3. – P. 429–456.
15. Maccoby E.E. The psychology of sex differences / E.E. Maccoby, C.N. Jacklin. – Stanford, 1978. – 416 p.
16. Wade T.J. Evolutionary theory and self-perception : sex differences in body esteem predictors of self-perceived physical and sexual attractiveness and self-esteem / T. Joel Wade // International Journal of Psychology. – 2000. - № 35 (1). – P. 36-45.

Транслітерація

1. Butovskaja M.L. Jazyk tela : priroda i kul'tura (jevoljucionnye i kross-kul'turnye osnovy neverbal'noj kommunikacii cheloveka) / M.L. Butovskaja. – М. : Nauchnyj mir, 2004. – 440 s.
2. V teni tela / Pod red. N. Nartovoj, E. Omel'chenko. – Ul'janovsk : Izd-vo Ul'janovskogo gosudarstvennogo un-ta, 2008. – 208 s.
3. Govorun T.V. G'enderna psihologija : Navchal'nyj posibnyk / T.V. Govorun, O.M. Kikinezhd. – К. : Vydavnychij centr „Akademija”, 2004. – 308 s.
4. Govorun T.V. Socializacija stati jak faktor rozvytku Ja-koncepcii' [Tekst] : dys. ... d-ra psyhol. nauk: 19.00.07 / Govorun Tamara Vasylivna. – К., 2002. – 409 s.
5. Krajg G. Psihologija razvitija / G. Krajg. – SPb. : Piter, 2002. – 992 s.
6. Konner M. Social'naja psihologija pishhi / Mark Konner, Kristofer Dzh. Armitejdz. – H. : Gumanitarnyj Centr, 2012. – 264 s.
7. Ksenofontova N.A. Zhenskaja telesnost', jemansipacija chuvstv i svoboda / N.A. Ksenofontova // Muzhchina i zhenshhina. Kniga 3. Poisk identichnosti. – М. : Institut Afriki RAN, 2011. – S. 212-319.
8. Obozov N.N. Muzhchina i zhenshhina / N.N. Obozov. – SPb. : B/I. – 1995. – 68 s.
9. Podoroga V. Fenomenologija tela : Vvedenie v filosofskuju antropologiju / V. Podoroga. – М. : Ad Marginem, 1995. – 340 s.

10. Realizacija g'endernoi' polityky v upravlinni osvitoju / Za zag. red. N. G. Protasovoi'. – Zaporizhzhja : Drukars'kyj svit, 2011. – 176 s.
11. Starshenbaum G.V. Psihosomatika i psihoterapija : Iscelenie dushi i tela / G.V. Starshenbaum. – M. : Izd-vo Instituta psihoterapii, 2005. – 496 s.
12. Tereshhenko N.N. Statevorol'ova struktura zhinochoi' tilesnoi' identychnosti : avtoref. dys. kand. psihol. nauk : 19.00.01 / N.N. Tereshhenko. – Harkiv, 2003. – 19 s.
13. Jurchak A. Mif o nastojashhem muzhchine i nastojashhej zhenshhine v rossijskoj televizionnoj reklame / A. Jurchak // Sem'ja, gender, kul'tura : Materialy mezhdunar. konf. 1994 i 1995 gg. – M., 1997. – S. 389–399.
14. Feingold A. Gender differences in personality: a meta-analysis / A. Feingold // Psychological bulletin. – 1994. – V. 116. – № 3. – P. 429–456.
15. Maccoby E.E. The psychology of sex differences / E.E Maccoby, C.N. Jacklin. – Stanford, 1978. – 416 p.
16. Wade T.J. Evolutionary theory and self-perception : sex differences in body esteem predictors of self-perceived physical and sexual attractiveness and self-esteem / T. Joel Wade // International Journal of Psychology. – 2000. - № 35 (1). – P. 36-45.

Донец О.И.

Особенности восприятия образа тела у женщин в юношеском возрасте

В статье представлены результаты исследования особенностей восприятия образа тела у женщин в юношеском возрасте. Проанализированы взаимосвязи между гендерной идентичностью и телесным самовосприятием женщин в юношеском возрасте. Выявлен перечень ситуаций, провоцирующих негативное самовосприятие собственного тела у женщин в юношеском возрасте. Установлена роль веса в самовосприятии образа тела у женщин. Источников – 16.

Ключевые слова: самовосприятие, образ тела, гендерная идентичность, ИМТ, женщины, юношеский возраст.

Donets O.I.

Features of body images perception of youth women

In the present study, features of body images perception were correlated with gender identity of youth women. The results indicate that feminine women are more likely to associated body image with well-being, emotional state and inherent worth. The results indicate situations that generated negative emotions due to perception of body image and correlation between weight and perception of body image, either. Sources – 16.

Key words: self-perception, body image, gender identity, BMI, women, youth.

Донець Олеся Іванівна – кандидат психологічних наук, старший викладач кафедри психології Луганського національного університету імені Тараса Шевченка МОН України.